

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
έλληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

Lycée Sainte-Anne - Classe de grec

Νέα κι ὀρχαῖα έλληνικά

ἐν ὅψει τοῦ ταξιδιοῦ στὴν Ελλάδα (3 Απριλίου 2018)

Δανάη και Γιάννης Χαραλάμπους

April 2, 2018

À Brest

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

En bas de la rue de Siam.

Quel rapport entre laverie et purgatoire ?

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλημνύα

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

laverie = καθαριστήριο ← καθαριστής ← καθαρισμός ←
καθαρός ← καθαίρω = κατὰ + αἴρω → κατὰ + ἄρση = κάθαρση
→ καθαρτήριος → καθαρτήριο = purgatoire.

Qui, quand, quoi, où et comment

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

*Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά*

*Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους*

- Le **qui** et le **où** : qui parle grec, et où ?
- 11 millions de personnes vivant en Grèce,
- 1 million à Chypre,
- env. 10 millions dans le monde (US, Australie, Allemagne, Royaume-Uni, Afrique du Sud, etc.).

Qui, quand, quoi, où et comment

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαρολάμπους

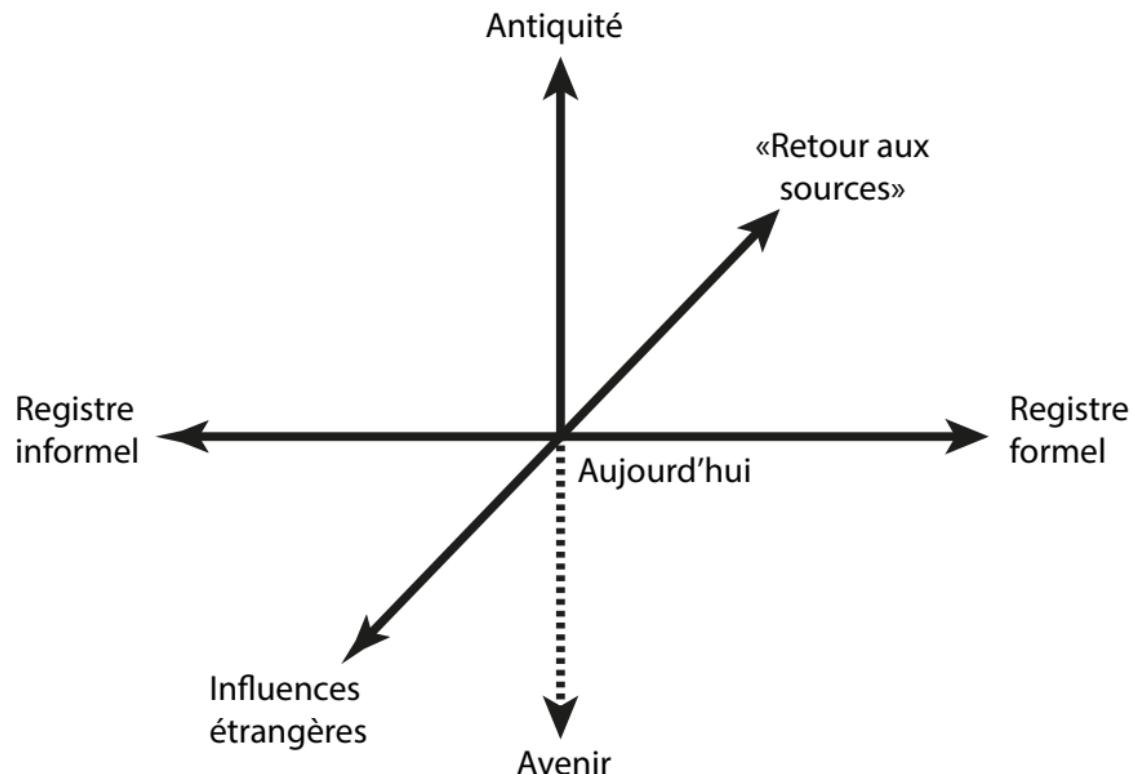
- Le **quand** : quelle a été l'évolution de la langue grecque ?
- grec ancien : 1000 à 330 av. J.-C.
- koïné : 330 av. J.-C. à 330 ap. J.-C.
- grec médiéval : 330 ap. J.-C. à 1453
- grec moderne («démotique») : 1453 à aujourd'hui
- avec un épisode spécial : «katharevousa», la langue purifiée, 1833-1976.

Un espace tri-dimensionnel

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

Le plan de cet exposé

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- ➊ Transparents 2-6 : Introduction (**nous venons de la finir**).
- ➋ Transparents 9-28 : La phonologie du grec moderne (**savoir lire ce qui vous entoure**).
- ➌ Transparents 30-41 : L'évolution de la langue (**mobiliser vos connaissances en grec ancien pour comprendre le grec moderne**).
- ➍ Transparents 43-63 : Vocabulaire et étymologie (**le sens et l'origine des mots auxquels vous serez confrontés**).

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

Partie I

Phonologie du grec moderne

Phonologie

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαία
εὐλητικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

Trois sortes de phonèmes :

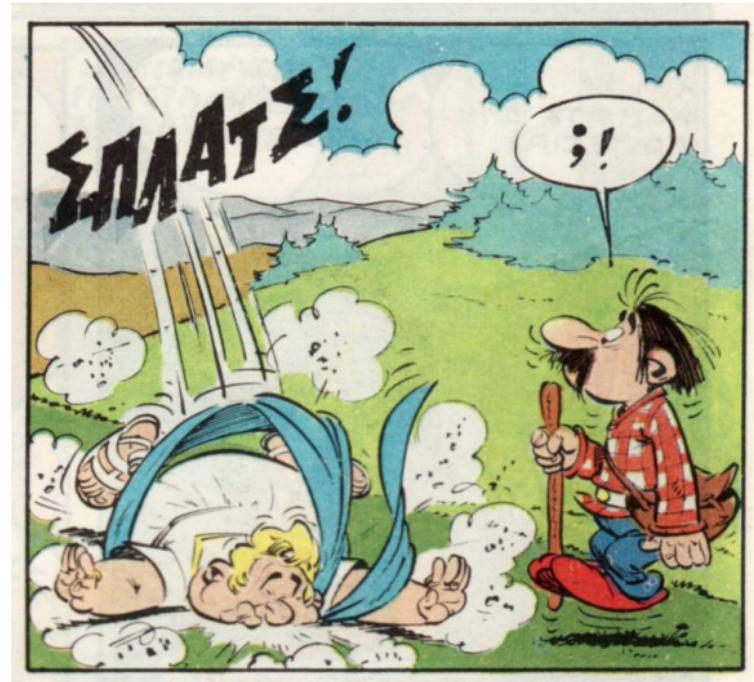
- lettres qui se prononcent comme on s'y attend (grec ancien) : α ε ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ φ ψ ω
- lettres qui demandent un peu d'attention : β (= **v**) γ (difficile !) δ (= **th** comme dans **this**) ζ (= **z**) η (= **i**) θ (= **th** comme dans **think**) υ (= **i**) χ (= **jota** espagnol quand il est suivi de α ou ου, **ch** allemand sinon)
- digraphes : αι (= **ɛ**) ει (= **i**) αυ (= **av** ou **af**) ευ (= **ev** ou **ef**) ηυ (= **iv** ou **if**) ου (= **ou**) μπ (= **b** ou **mb**) γκ (= **g** ou **ng**) ντ (= **d** ou **nd**),
- un tréma pour séparer les voyelles : αϊ (= **a-i**) εϊ (= **ɛ-i**) αϊ (= **a-i**) εϊ (= **e-i**) ηϊ (= **i-i**) οϊ (= **o-i**),
- un problème/une richesse du grec moderne : le **iotacisme**.

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι άρχαια
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

σπλάτς! (notez aussi le ‘;’)

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

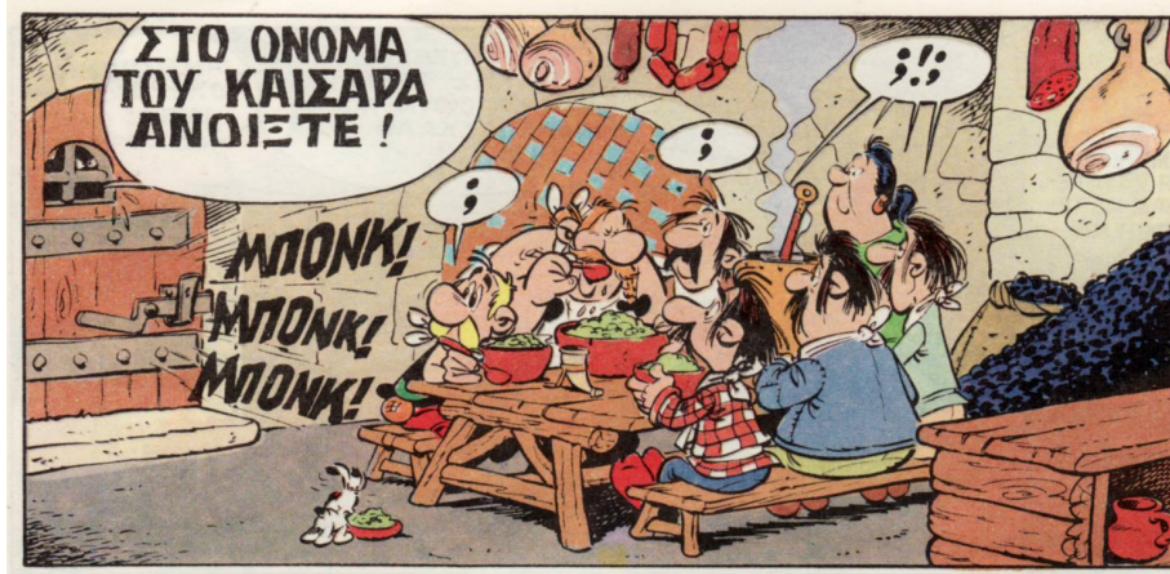
οὐαουάαα! (et μπόμ)

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

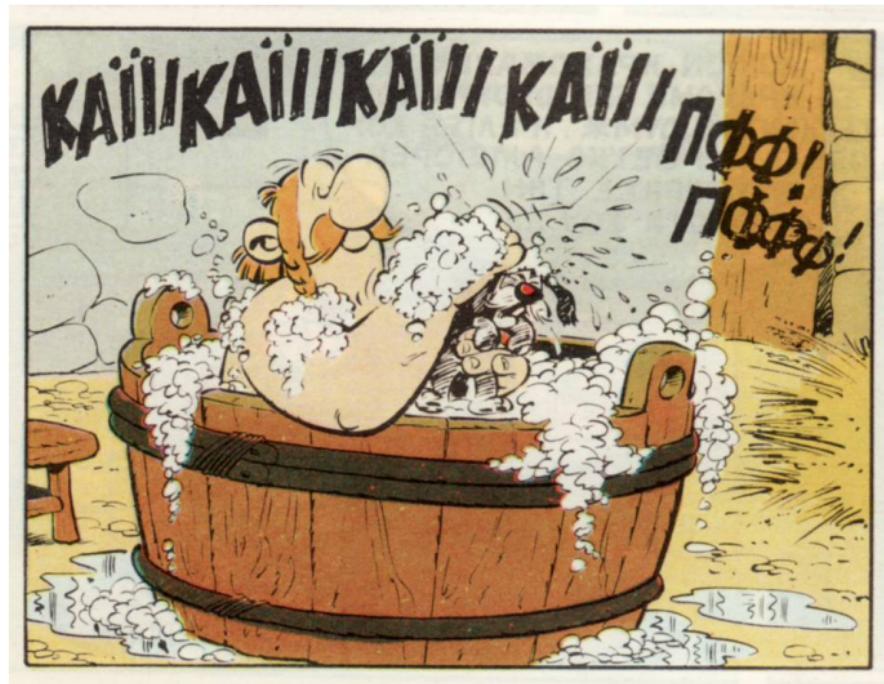
μπόνκ! μπόνκ! μπόνκ!

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne
Classe de gre

Νέα κι ἀρχαῖα
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

καϊικαϊικαϊικάϊιπφφ! πφφφ!

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι άρχαια
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

κουκουρίκου!

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι άρχαια
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

πλούφ!

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι άρχατα
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

μπού... μπού χουχουχου!

S'exercer à lire le grec moderne

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι άρχαια
ελληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

χάχαχα χαχά! χάχαχα χάχα! χόχοχο!

S'exercer à lire le grec moderne : le γ

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαία
ἔλληνικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

- γῦρος (= gyros), γῆ (→ géo-), γιασεμή (= jasmin), γίγας (→ gigantesque)
- γέρος (→ gériatrie), γεωλογία (= géologie), γενεαλογία (= généalogie), γεράνι (= géranium)
- γάλα (→ galaxie), Γαλλία (= France), γαλαρία (= galerie), γαστρονόμος (= gastronome), γαργαρίζω (onomatopée)
- γοῦστο (= goût), γούρι

à ne pas confondre (phonétiquement) avec

- γκί (= gui), γκιλοτίνα (= guillotine), γκριμάτσα (= grimasse), γκρίζος (= gris)
- γκεστ στάρ (= guest star), γκέτο (= ghetto),
- γκαράζ (= garage), γκαλερί (= galerie [d'art]), γκάζι (= gaz), γκάφα (= gaffe)
- γκόλ (= goal, but), γκοφρέττα (= gaufrette), γκόλφ (= golf)

Exercices : γ δ θ χ

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

γάτα Γάλλος
γέλιο γέρος
γῦρος γόνατο γούρι
γραμμάριο

Exercices : γ δ θ χ

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

Δανάη δάφνη
δένδρο δέκα
δῆμος δόντι
δράση

Exercices : γ δ θ χ

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

θάνατος θαῦμα
θεὸς θέλω
θήκη θόλος
θρόνος

Exercices : γ δ θ χ

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

χαρὰ χαλὶ¹
χέρι χειμώνας
χημεία χίλιοι
χρόνος χρῶμα

Consonnes nobles et vulgaires

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

Les consonnes «nobles» : β γ δ.

Les consonnes «vulgaires» : μπ γκ ντ.

- Brest → Βρέστη, Bruxelles → Βρυξέλλες, Bolivie → Βολιβία, Berlin → Βερολίνο, Bonn → Βόνη, Chateaubriand → Σατωβριάνδος.
- Dante → Δάντης, Danube → Δούναβης, Danemark → Δανία, London → Λονδίνο, Darwin → Δαρβίνος, Didot → Διδότος.
- gusto → γοῦστο, Gand → Γάνδη, Germanie → Γερμανία, gondole → γόνδολα, gant → γάντι.

[Et pourtant en 600 av. J.-C. Homère écrivait que les moutons font βῆ βῆ βῆ...]

L'accent tonique

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά
Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

Ici «tonique» ← ton, et non pas ← tonus.

Il faut comprendre «ton» dans le sens d'intervalle musical :

ό ἄνθρωπος

τοῦ ἄνθρώπου

έλ- λη-

νι- κός του

L'accent est important !

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

πότε (quand ?)	≠	ποτέ (jamais)
ζήτω (vive)	≠	ζητῶ (je demande)
μῖσος (haine)	≠	μισός (demi) (m)
παίζω (je joue)	≠	πεζώ (Peugeot)
Λάος (Laos)	≠	λαός (peuple)
παιρνουν (ils prennent)	≠	περνοῦν (ils passent)
μῆλο (pommes)	≠	μιλῶ (il parle)
φύλλα (feuilles)	≠	φυλᾶ (il surveille)
κοίτα (regarde !)	≠	κοιτᾶ (il regarde)
θόλος (dôme)	≠	θολός (flou)
ἐπη (légendes)	≠	ἐπί (fois ×)
ὄρος (montagne)	≠	ὄρος (sérum)
πάπας (pape)	≠	παπᾶς (prêtre)
ψίλος (puce)	≠	ψηλός (grand)
χάλι (mauvais état)	≠	χαλί (tapis)
	etc.	

Τὰ ὄνόματά σας

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά
Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

Βαλλαντὰν Ἀρτύρ (Ἀρθοῦρος), Μπετανὺ Ούαρέν,
Μπεγκὰν Τεοφύλ (Θεόφιλος), Καγιὲ Βικτούἀρ (Βικτωρία),
Δοσσουἀρν Ἐρουάν, Μπουντραἀ Μαινά, Μπινὲ Σαρλότ,
Καρβαγιὸ Ἐμμά, Νταρρὸρ Ζυλιέτ (Τουλιέττα), Ντὲ Κουτύρ Ἐλοῖζ,
Γκαλλὸ Κλεμαντίν, Ραζοὺ Ἀπολλίν (Ἀπολλίνη), Σιμὸν Καρλά,
Ντὲ Κερντρεορὲτ Συριάκ (Κυριακή),
Ζὲνκ-Λὲ Μπὸτ Ζὰν-Μπατίστ (Ιωάννης-Βαπτιστής), Μισλὸν Σιξτίν,
Ρὲς-Ριγκὸν Σεμπαστιἀν (Σεβαστιανός),
Μπερτινιἀκ Σεμπαστιἀν (Σεβαστιανός), Μπλὸκ Ζὰν (Ιωάννα),
Μποσσἀρ Βικτὼρ (Βίκτωρ), Ζεφραι Τιμπώ, Ἐνγκουγιὲν Μαέλ,
Δὲ Καντρὲκ Λυσί (Δουκία), Λυξεμπουρζὲ Κίμ,
Ραλὲκ Ἐτιέν (Στέφανος), Τρεμπαὸλ Πελλὼ Ὦγκυστίν (Αύγουστηνος),
Κορνιλὺ Μαρὶ (Μαρία), Παλλἱὲ Λενά, Ρυναμπὸ Κλοέ (Χλόη),
Πενσὲκ Κλεμὰνς (Κλεμεντία), Νεντελὲκ Ἀμελί (Αμελία),
Σαλιοὺ Ζὰν (Ιωάννα), Σαιφὲρ Μαξὶμ (Μάξιμος), Κλαβιἀν Ἄναϊς,
Κερνὲ Μαρτὰν (Μαρτίνος), Πρεμὸν Ματεὸ (Ματθαῖος),
Κεργκὶλ Στεφανὶ (Στεφανία), Δὲ Βαγιἀν Πιέρ (Πέτρος), Ὁντὸ Καρόλ.

Γαλλικές λέξεις, ἐξ πετεινοῦ εἰς ὄνον

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά
Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

ταξί, μπουτίκ, ἐξπρές, ζιγκολό, καμουφλάζ, ἐφφέ, τάκτ,
μοτέρ, ραντεβού, καλοριφέρ, πòρτ-μπαγκάζ, ἀμπραγιάζ,
ρεζερβουάρ, ἀσανσέρ, βουλκανιζάτερ, ἀλλè-ρετούρ,
μπλοκάζ, πατρόν, σαμποτάζ, σικέ, τράκ, τρίκ, πατινάζ,
μποϋκοτάζ, προφίλ, ντεκαφεΐνε, βαριετέ, βερσιόν,
φαβορί, πλασιέ, ντοκυμαντέρ, μοντάζ, σουξέ, κουβέρ,
ντισκοτέκ, ἀτελιέ, τελεφερίκ, σεσουάρ, ρουλεμάν, φέϊγ
βολάν, φάμ φατάλ, ρεκόρ, μποξέρ, ἐλίτ, ἐμιγκρέ, σαβουάρ
βίβρ, φλού, γκρί, ρόζ, μπλέ, μασκότ, ἀτού, τουπέ, κομφόρ,
μπεμπέ, ἀλά κάρτ, μενού, ρεπορτάζ, φυμέ, λούξ, σίκ,
γκισέ, ρετιρέ, κονφερανσιέ, σιλό, στυλό, βιζαβί, φετίχ,
φουαγιέ, φωτομοντάζ, μοτοσακό, τράμ, ώτομοτρίς,
γκρανγκινιόλ, ...

Exercices de lecture

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

*Σὶ βοὺς ζαριβὲ ἃ λὶρ σεσί,
ἀλὸρ βοὺς ζαβὲ τοὺς κομπρὶ.*

*Αὰ λεκτὺρ νὲ ντεβρὲ πλὺ
βοὺ ποζὲ ντὲ προμπλέμ, νὲς πά;*

Partie II

L'évolution de la langue

Un texte que vous connaissez

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά
Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

Grec ancien : Άλωπηξ καὶ τράγος διψῶντες εἰς φρέαρ κατέβησαν· μετὰ δὲ τὸ πιεῖν, τοῦ τράγου σκεπτομένου τὴν ἄνοδον, ἡ ἀλώπηξ ἔφη· θάρσει, χρήσιμόν τι καὶ εἰς τὴν ἀμφοτέρων σωτηρίαν ἐπινενόηκα

Katharevousa : Μία ἀλώπηξ καὶ εἰς τράγος οἵτινες ἐδίψονν κατέβησαν εἰς φρέαρ· ἀφοῦ δὲ ἔπιον, καὶ ἐνῷ ὁ τράγος ἐσκέπτετο τὴν ἄνοδον, ἡ ἀλώπηξ εἶπε: ἔχε θάρρος, ἐπενοήθην χρήσιμόν τι διὰ τὴν σωτηρίαν ἀμφοτέρων ήμῶν

Démotique : Μία ἀλεποῦ καὶ ἕνας τράγος ποὺ διψούσαν κατέβηκαν σὲ πηγάδι· ἀφοῦ ἤπιανε καὶ ἐνῷ ὁ τράγος σκέφτοταν πῶς νὰ ἀνέβει, ἡ ἀλεποῦ εἶπε: νάχεις θάρρος, σκέφτηκα κάτι χρήσιμο γιὰ τὴν σωτηρία καὶ τῶν δυό μας

Le nom

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαῖα
εὐλημνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

Grec ancien : ὁ ἄνήρ, τοῦ ἄνδρός, τῷ ἄνδρί, τὸν ἄνδρα, ω̄ ἄνερ
grec moderne : ὁ ἄνδρας/ἄντρας, τοῦ ἄνδρα/ἄντρα, τὸν
ἄνδρα/ἄντρα, ἄνδρα/ἄντρα

Grec ancien : ἡ γυνή, τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναικα, ω̄ γύναι

grec moderne : ἡ γυναίκα, τῆς γυναίκας, τὴν γυναίκα, γυναίκα

Grec ancien : τὸ παιδίον, τοῦ παιδίου, τῷ παιδίῳ, τὸ παιδίον, ω̄ παιδίον

grec moderne : τὸ παιδί, τοῦ παιδιοῦ, τὸ παιδί, παιδί.

L'article

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- L'article est obligatoire ! (sauf au vocatif)
- ὁ μικρός, τοῦ μικροῦ, τὸν μικρό, μικρέ
- ἡ μικρή, τῆς μικρῆς, τὴν μικρή, μικρή
- τὸ μικρό, τοῦ μικροῦ, τὸ μικρό, μικρό
- οἱ μικροί, τῶν μικρῶν, τοὺς μικρούς, μικροί
- οἱ μικρές, τῶν μικρῶν, τὶς μικρές, μικρές
- τὰ μικρά, τῶν μικρῶν, τὰ μικρά, μικρά

Guide pratique de déclinaison

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλημνά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- La plupart des noms/adj. masculins se terminent en -ος, -ας, -ης:
 ο φίλος, τοῦ φίλου, τὸν φίλο, φίλε
 ο πατέρας, τοῦ πατέρα, τὸν πατέρα, πατέρα
 ο μαθητής, τοῦ μαθητῆ, τὸν μαθητή, μαθητά
- La plupart des noms/adj. feminins se terminent en -α, -η:
 ἡ χαρά, τῆς χαρᾶς, τὴν χαρά, χαρά
 ἡ εἰρήνη, τῆς εἰρήνης, τὴν εἰρήνη, εἰρήνη
- La plupart des noms/adj. neutres se terminent en -ο, -α, -ας, -ης:
 τὸ μῆλο, τοῦ μῆλου, τὸ μῆλο, μῆλο
 τὸ ποίημα, τοῦ ποιήματος, τὸ ποίημα, ποίημα
 τὸ τέρας, τοῦ τέρατος, τὸ τέρας, τέρας
 τὸ πάθος, τοῦ πάθους, τὸ πάθος, πάθος

Le verbe

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

Grec ancien (présent) : **λύω, λύεις, λύει, λύομεν, λύετε, λύουσιν**

Grec moderne : λύνω, λύνεις, λύνει, λύνουμε, λύνετε, λύνουν

Grec ancien (imparfait) : **ἔλυον ἔλυες ἔλυε, ἐλύομεν, ἐλύετε,
ἔλυον**

Grec moderne : ἔλυνα, ἔλυνες, ἔλυνε, λύναμε, λύνατε,
ἔλυναν/λύνανε

Grec ancien (aoriste) : **ἔλυσα, ἔλυσας, ἔλυσεν, ἐλύσαμεν,
ἐλύσατε, ἔλυσαν**

Grec moderne : ἔλυσα, ἔλυσες, ἔλυσε, λύσαμε, λύσατε, ἔλυσαν.

Guide pratique de conjugaison

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαία
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Les temps les plus importants : présent, futur continu, futur momentané, imparfait, aoriste.
- Il suffit de connaître les racines du présent et de l'aoriste, tous les temps se forment à partir de celles-ci.
- Exemple : μιλάω (parler) : **μιλα-** **μιλησ-**

Présent : μιλάω, μιλᾶς, μιλάει, μιλᾶμε, μιλᾶτε, μιλᾶνε

Aoriste : **μίλησα**, **μίλησες**, **μίλησε**, **μιλήσαμε**, **μιλήσατε**, **μίλησαν**

Imparfait : μίλαγα, μίλαγες, μίλαγε, μιλάγαμε, μιλάγατε, **μίλαγαν**

Futur continu : θὰ μιλάω, θὰ μιλᾶς, θὰ μιλάει, θὰ μιλᾶμε, θὰ μιλᾶτε, θὰ μιλᾶνε

Futur momentané : θὰ **μιλήσω**, θὰ **μιλήσεις**, θὰ **μιλήσει**, θὰ **μιλήσουμε**, θὰ **μιλήσετε**, θὰ **μιλήσουν**.

- Donc : futur continu = θὰ + présent,
futur momentané = θὰ + [racine de l'aoriste] + terminaisons du présent.

Possessif, pronoms personnels

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- L'appartenance s'exprime par le génitif.
- Le livre de Danaé : τὸ βιβλίο **τῆς Δανάης**
- Le voyage des élèves de Première : τὸ ταξίδι **τῶν μαθητῶν τῆς Δευτέρας Λυκείου.**
- Les pronoms personnels **μου, σου, του/της/του, μας, σας, τους** se placent après le nom, mais avant le verbe :
- Je porte mon manteau : φοράω τὸ παλτό **μου**
- Je te parle : **σοῦ** μιλάω.
- Du coup, parfois il y a des doublons : son ami lui a dit : ὁ φίλος **του τοῦ εἶπε**
- et des ambiguïtés (résolues par l'accent) : **ή μητέρα μου εἶπε / ή μητέρα μοῦ εἶπε** (ma mère a dit / mère m'a dit).

COD, COI

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Le complément d'objet direct utilise l'accusatif.
- Je vois l'homme : βλέπω τὸν ἄνθρωπο.
- Le complément d'objet indirect se forme avec la préposition εἰς qui s'est fusionnée avec l'article : εἰς + τὸν = στόν, εἰς + τὴν = στήν, στό, στούς, στίς, στά.
- Je parle à mon ami : μλάω στὸν φίλο μου.

Syntaxe

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαῖα
εὐλητικά
Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

- En français l'ordre des mots est : sujet - verbe - complément.
- En grec l'ordre est flexible :

Ο Κώστας μιλάει στὸν φίλο του.
Ο Κώστας στὸν φίλο του μιλάει.
Στὸν φίλο του μιλάει ο Κώστας.
Στὸν φίλο του ο Κώστας μιλάει.
Μιλάει ο Κώστας στὸν φίλο του.
Μιλάει στὸν φίλο του ο Κώστας.

- C'est souvent la prosodie qui permet de lever les ambiguïtés.

Jouer avec les prépositions

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαία
εὐλητικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

- Souvent des mots sont formés par préfixation d'une préposition : ἀνά, κατά, διά, μετά, ἀμφί, πρό, περί, ἀπό, ἐπί, ἐκ, παρά, etc.
- Exemple typique : λύση = solution (résultat) donne :
 - ἀνάλυση = analyse
 - κατάλυση = arrêt
 - διάλυση = dissolution
 - παράλυση = paralyse
 - σύγκλυση = inondation
 - ἐπίλυση = solution (acte)
 - ἀπόλυση = licenciement
 - ἐκλύση = assouplissement

(<http://melabytes.gr/app/omoiokataliksies>)
- Attention au iotaclisme : σύγκλιση = convergence (σὺν + κλίνω), σύγκληση = réunion (σὺν + καλῶ), etc.

Le plaisir de créer des nouveaux mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαῖα
εὐλημνά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

Mot	Hits Google
Γαλλόφιλος	1490
Γαλλόφιβος	0
Γαλλοκτόνος	0
Γαλλόπληκτος	1
Γαλλομαθής	23 200
Γαλλόφωνος	9 770
Γαλλομανής	2
Γαλλοτραφής	1 110
Γαλλογενής	37

Autres tests, au pif : Εύρωπληκτος: 4, Γερμανόπληκτος: 160, ΑΕΚομανής: 1, έρωτόπληκτος: 8, πεθερόπληκτος: 7410 (!!)...

Le jeu du diminutif

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά
Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Η **Βίβλος** → τὸ βιβλίον → τὸ βιβλιάριον → τὸ βιβλιαράκι
- Règle générale :
- masculin : -άκης (-ούλης, ...)
- féminin : -ούλα (-ίτσα, ...)
- neutre : -άκι (-ούλι, ...)
- Souvent le diminutif est accompagné d'une neutralisation :
- ὁ **παῖς** → τὸ παιδίον / τὸ παιδί → τὸ παιδάκι
- ἡ πάπια → τὸ παπί → τὸ παπάκι (@)
- Sans parler de la foule de gens qui s'appellent Τάκης, Λάκης, Σάκης, Μάκης, voire même ... Ἀκης.

Partie III

Vocabulaire, étymologie

12 mots indispensables + les nombres

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαία
εὐληπτά
Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Être.** Εἶμαι, εῖσαι, εῖναι, εἴμαστε, εἴσαστε, εῖναι, ἥμουν, ἥσουν, ἥταν, ἥμασταν, ἥσασταν, ἥταν.
- **Avoir.** Ἐχω, ἔχεις, ἔχει, ἔχουμε, ἔχετε, ἔχουν, εἶχα, εἶχες, εἶχε, εἶχαμε, εἶχατε, εἶχαν.
- **Vouloir.** Θέλω, θέλεις, θέλει, θέλουμε, θέλετε, θέλουν, ἥθελα, ἥθελες, ἥθελε, θέλαμε, θέλατε, ἥθελαν. Au conditionnel de politesse : θὰ ἥθελα = je voudrais, θὰ θέλαμε = nous voudrions.
- **Pouvoir.** Μπορῶ, μπορεῖς, μπορεῖ, μποροῦμε, μπορεῖτε, μποροῦν, μπορούσα, μποροῦσες, μποροῦσε, μπορούσαμε, μπορούσατε, μπορούσαν. Conditionnel de politesse : θὰ μπορούσατε = pourriez-vous...

12 mots indispensables + les nombres

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα και ἀρχαία
εὐληπτά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Ne ... pas.** Δέν. Exemple : δὲν ἔχουμε = nous n'avons pas, δὲν θέλω = je ne veux pas.
- **Et / mais.** Καί / ἀλλά.
- **Oui / non.** Ναί / ὅχι.
- **Merci / s'il vous plaît / pardon.** Εὐχαριστῶ / παρακαλῶ / συγγνώμη.
- Les nombres de 1 à 100 : ἑνας/μία/ἕνα, δύο, τρεῖς(mf)/τρία(n), τέσσερις(mf)/τέσσερα(n), πέντε, ἕξι, ἑπτά, ὀκτώ, ἐννιά, δέκα, ἑνδεκα, δώδεκα, δεκατρεῖς/δεκατρία, ..., εἴκοσι, τριάντα, σαράντα, πενήντα, ἑξήντα, ἑβδομήντα, ὀγδόντα, ἐννεανήντα, ἑκατό. Et le zéro : μηδέν.
- Il n'y a que 0 et 1 qui se déclinent : ὁ ἑνας, τοῦ ἑνός, τὸν ἑνα, ἡ μία, τῆς μιᾶς, τὴν μία, τὸ ἑνα, τοῦ ἑνός, τὸ ἑνα. Τὸ μηδέν, τοῦ μηδενός, τὸ μηδέν.

Douze mots indispensables. Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Θὰ μπορούσα νὰ ἔχω μία κόκα-κόλα;
- Θὰ ἥθελα ἔναν καφέ.
- Θέλω ἀλλὰ δὲν μπορῶ.
- Δὲν ἔμουν ἐγώ.

Le voyage : 7 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά
Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **L'avion.** Τὸ ἀεροπλάνο : ἀήρ + πλεῖν (planer) (de l'italien aeroplano).
- **L'aéroport.** Τὸ ἀεροδρόμιο : ἀήρ + δρόμος = chemin (de δράμω = courir) cf. aérodrome, plus officiel ὁ ἀερολιμένας : ἀήρ + λιμένας = le port.
- **Le car.** Τὸ πούλμαν (de l'anglais pullman).
- **Le bus.** Τὸ λεωφορεῖο : λαός (peuple) + φορεῖο (porteur) du verbe φέρω (porter). Autres dérivés : ἡ λεωφόρος (avenue).
- **Prendre.** Παίρν- / πάρ- (παίρνω, παίρνεις, παίρνει, παίρνουμε, παίρνετε, παίρνουν, θὰ πάρω, θὰ πάρεις, θὰ πάρει, θὰ πάρουμε, θὰ πάρετε, θὰ πάρουν, πάρε, πάρτε). [à ne pas confondre avec περνῶ = passer]

Le voyage : 7 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Le passeport.** Τὸ διαβατήριο du verbe διαβαίνω (traverser), διὰ + βαίνω (à travers + aller). Autres dérivés : διάβαση πεζῶν (passage piéton).
- **Le billet.** Τὸ εἰσιτήριο du verbe εἴσειμι (entrer), εἰς + εἰμι (à l'intérieur + aller) [à ne pas confondre avec εἰμί (être)]. Autres dérivés : εἴσοδος (entrée), εἰς + ὁδός (rue), ἔξοδος (sortie), ἐξ + ὁδός, cf. l'exode.
- **Payer.** πληρων-/πληρωσ (πληρώνω, πληρώνεις, πληρώνει, πληρώνουμε, πληρώνετε, πληρώνουν, θὰ πληρώσω, θὰ πληρώσεις, θὰ πληρώσει, θὰ πληρώσουμε, θὰ πληρώσετε, θὰ πληρώσουν, πλήρωσε, πληρώστε). De l'ancien πληρῶ (remplir, compléter).

Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Άπο ποῦ (= d'où) θὰ πάρουμε τὸ λεωφορεῖο;
- Τὸ εἰσιτήριό μου καὶ τὸ διαβατήριό μου.
- Πάρτε τὰ εἰσιτήρια.

Déplacements, tourisme : 7 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Aller.** Πηγαίν-/πά- (πηγαίνω, πηγαίνεις, πηγαίνει, πηγαίνουμε, πηγαίνετε, πηγαίνουν, θὰ πάω, θὰ πᾶς, θὰ πάει, θὰ πᾶμε, θὰ πᾶτε, θὰ πᾶνε, πήγαινε, πηγαίνετε).
- **Venir.** Ἐρχομαι/ἔλθ- (ἔρχομαι, ᔁρχεσαι, ᔁρχεται, ἔρχόμαστε, ᔁρχεσθε, ᔁρχονται, θὰ ᔁλθω, θὰ ᔁλθεις, θὰ ᔁλθει, θὰ ᔁλθουμε, θὰ ᔁλθετε, θὰ ᔁλθουν, ᔁλα, ᔁλᾶτε). [À noter que le présent est en voix passive et le futur en voix active.]
- **Musée.** Μουσεῖο de μούσα (la muse) + -εῖο (le lieu où), donc le lieu où se rassemblent les muses.

Déplacements, tourisme : 7 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
ἔλληνικά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Lieu archéologique.** Ἀρχαιολογικὸς χῶρος de ἀρχαῖος (ancien) + λόγος (raison, verbe) + χῶρος (espace) [à ne pas confondre avec χορός (danse) cf. chorégraphie].
- **Église.** Ἐκκλησία de ἐκ (en dehors) + κλήση (appel) du verbe καλῶ (appeler), cf. ecclésiastique de ἐκκλησιαστικός (ça explique les deux c et l'accent aigu).
- **Hôtel.** ξενοδοχεῖο de ξένος (étranger, cf. xénophobe) + δοχεῖο (récipient) du verbe δέχομαι (recevoir).
- **Chambre.** Δωμάτιο diminutif de δῶμα (maison, chambre principale), cf. la domotique.

Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Πηγαίνουμε στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο.
- Έρχόμαστε ἀπὸ τὴν Γαλλία.
- Ποῦ (= οù) εἶναι ἡ Ὁμόνοια;
Ποῦ (= οù) εἶναι τὸ ξενοδοχεῖο Dorian Inn;

Nourriture : 13 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Manger.** Τρώ-/φά- (τρώω, τρῶς, τρώει, τρῶμε, τρῶτε, τρῶνε, θὰ φάω, θὰ φᾶς, θὰ φάει, θὰ φᾶμε, θὰ φᾶτε, θὰ φᾶνε, φάει, φάγετε) du grec ancien τρώγω manger, ronger, brouter (cf. τράγος, le bouc, d'où tragédie).
- **Nourriture.** Φαγητό.
- **Avoir faim.** Πειν-/πεινασ- (πεινάω, πεινᾶς, πεινάει, πεινᾶμε, πεινᾶτε, πεινᾶνε, θὰ πεινάσω, θὰ πεινάσεις, θὰ πεινάσει, ...)

Nourriture : 13 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Boire.** Πίν-/πι- (πίνω, πίνεις, πίνει, πίνουμε, πίνετε, πίνουν, θὰ πιῶ, θὰ πιεῖς, θὰ πιεῖ, θὰ πιοῦμε, θὰ πιεῖτε, θὰ πιοῦν, πιές, πιέστε). [ne pas confondre πίνω et πεινῶ/πεινάω]
- **Avoir soif.** Διψ-/διψασ- (διψάω, διψᾶς, διψάει, διψᾶμε, διψάτε, διψᾶνε, θὰ διψάσω, θὰ διψάσεις, θὰ διψάσει, ...)
- **Restaurant.** Εστιατόριο de ἔστιάτωρ (restaurateur) de ἔστια (foyer) de Ἐστία (Hestia, déesse du foyer, Vesta). Un cas particulier : σουβλατζίδικο (snack à souvlaki).

Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Διψᾶμε. Θὰ θέλαμε κάτι (= quelque chose) νὰ πιοῦμε.
- ᾔχετε φαγητό;
- Ποῦ ἔχει σουβλατζίδικο ἐδῶ κοντά; (ἐδῶ κοντά = près d'ici)

Nourriture : 13 mots, suite

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά

Δανάη καὶ
Τιάννης
Χαραλάμπους

- **Appporter.** Φέρν-/φέρο- (φέρνω, φέρνεις, φέρνει, φέρνουμε, φέρνετε, φέρνουν, θὰ φέρω, θὰ φέρεις, θὰ φέρει, θὰ φέρουμε, θὰ φέρετε, θὰ φέρουν, φέρε, φέρτε) (de l'ancien φέρω).
- **Boisson** (fraîche). Ἄναψυκτικὸ (ποτό). De ἀνὰ (dé-) + ψύξη (refroidissement) (ποτὰ = boissons en général, ποτὸ = boisson alcoolisée, drink).
- **Eau.** Νερό. De «νεαρὸν ὕδωρ», eau jeune = eau fraîche.
- **Menu.** Τιμοκατάλογος, de τιμή (prix) et κατάλογος (catalogue) de κατὰ (contre) + λόγος (raison, parole, verbe).
- **Viande.** Κρέας (pluriel κρέατα).
- **Poisson.** Ψάρι de l'ancien ὄψον (aliment préparé sur le feu) + -άριον (diminutif).

Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Θὰ μπορούσα νὰ ἔχω ἓνα ἀναψυκτικό; (νὰ est la marque du subjonctif)
- Θὰ θέλαμε τὸν κατάλογο παρακαλῶ.
- Ἔχετε καὶ κρέατα καὶ ψάρια;
- Μᾶς φέρνετε νερὸ παρακαλῶ;
(à la place de νερό on peut utiliser νεράκι = le diminutif)
- Θὰ τὰ πληρώσει ὅλα (= tout) ἡ καθηγήτρια.

Vous : 13 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά

Δανάη καὶ
Τιάννης
Χαραλάμπους

- **France, Français, le français.** Γαλλία, Γάλλος, (τὰ) γαλλικά.
Γάλλος du latin gallico (cf. De Bello Gallico) [à ne pas confondre avec γάλλος (dindon) de l'italien gallo].
- **Élève.** Μαθητής, du verbe μαθαίνω, en grec ancien μανθάνω (apprendre), cf. μαθηματικά (mathématiques) ← μάθημα (leçon).
- **Collège / Lycée.** Γυμνάσιο cf. gymnase, du verbe γυμνάζω (exercer une activité physique en étant nu). Λύκειο de λύκος (le loup) de l'épithète d'Apollon : Λύκειος Ἀπόλλων, un gymnase du N.-E. d'Athènes.

Vous : 13 mots

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Τιάννης
Χαραλάμπους

- **Sainte-Anne.** Ἁγία (sainte) Ἄννα (Anne), au génitif τῆς Ἁγίας Ἄννης.
- **École privée.** Ἰδιωτικὸ σχολεῖο. Ἰδιωτικὸς (privé) de ἴδιωτης (individu, cf. idiot, idiotie) de ἴδιος (le même, cf. idiosyncrasie). Σχολεῖο (école) de σχολή (école) + -εῖο (le lieu où...), cf. aussi σχόλιο (commentaire) cf. scolie.
- **École publique.** Δημόσιο (public) σχολεῖο, δημόσιος de δῆμος (municipalité, en grec ancien : peuple, cf. démocratie).

Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Εζμαστε Γάλλοι μαθητές.
- Πηγαίνουμε στὸ Δύκειο τῆς Ἀγίας Ἄννης.
- Τὸ σχολεῖο μας εἶναι ἴδιωτικό.
- Εζμαστε καλοὶ (= bons) στὰ μαθηματικά.

Vous : 13 mots, suite

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Brest, Finistère, Bretagne, Ouest de la France.** Βρέστη, Φινιστέρο, Βρετάνη, Δυτική Γαλλία. Δυτική (occidentale) de Δύση (Ouest) de δύση (coucher du soleil) de δύω (plonger) cf. troglodyte (qui se plonge dans une grotte).
- **Professeur.** Καθηγητής du verbe καθηγοῦμαι (montrer le chemin, servir de guide), au féminin : καθηγήτρια.
- **Accompagner.** Συνοδεύ-/συνοδεύσ- (συνοδεύω, συνοδεύεις, συνοδεύεις, συνοδεύει, συνοδεύουμε, συνοδεύετε, συνοδεύουν, θὰ συνοδεύσω, θὰ συνοδεύσεις, ...)

Vous : 13 mots, suite

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

- **Voyage scolaire.** Ἐκπαιδευτικὸ ταξίδι. Ἐκπαιδευτικὸ (éducatif) de ἐκπαίδευση (éducation) de ἐκ (en dehors) + παιδεύω (en grec ancien : former, en grec moderne : eniquer, tortuer) d'où παιδεία (culture), παιδί (enfant), diminutif de l'ancien παῖς. Ταξίδι (voyage) qui, au Moyen Âge, avait le sens d'excursion militaire, de τάξις (ordre, mais aussi disposition des troupes).
- **Découverte.** Ἀνακάλυψη de ἀνά (dé-) + κάλυψη (couverture) de ἀνα-καλύπτω (dé-couvrir).

Exercices

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐλητικά

Δανάη και
Γιάννης
Χαραλάμπους

- Εἴμαστε στὴν Ἑλλάδα (la Grèce) σὲ ἐκπαιδευτικὸ ταξίδι.
- Ὡρθαμε ἀπὸ τὴν Γαλλία γιὰ (= pour) νὰ ἀνακαλύψουμε τὴν Ἑλλάδα.
- Ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴν Βρέστη τῆς Δυτικῆς Γαλλίας.
- Μᾶς συνοδεύουν δύο καθηγήτριες φιλόλογοι καὶ ἕνας καθηγητής.

Le mot de la fin

Lycée
Sainte-Anne -
Classe de grec

Νέα κι ἀρχαῖα
εὐληπτά

Δανάη καὶ
Γιάννης
Χαραλάμπους

ΚΑΛΟ ΣΑΣ ΤΑΞΙΔΙ!